

Obsah:

- 1+ **S**távající stav
- 2+ **Z**adání projektu
- 3+ **P**ředstavení návrhu
- 4+ **P**opis jednotlivých druhů
- 5+ **P**ostup při realizaci
- 6+ **Z**ávěr

7+ **P**řílohy

- a+ **P**lán z katastru nemovitostí
- b+ **P**lán stávající stav
- c+ **P**lán návrhu permakulturní předzahrádky
- d+ **V**ytvářecí plán
- e+ **O**sazovací plán
- f+ **S**ceník navržených dřevin

1+ **S**távající stav

Pozemek leží v obci Zaječice u Pyšel, ulice Pod Hřištěm č. p. 92. Jedná se o část zahrady před vchodem do domu. Dům s celým pozemkem je využíván pro Rodinné centrum Zajíček ke každodenní docházce dětí a odpoledních, případně víkendových aktivit dětí i rodičů.

V řešené části zahrady se nachází záhon v chodníku mezi brankou a bránou pro vjezd auta, studna, místo pro sběrnou nádobu na kompostovatelný odpad. Uprostřed předzahrádky jsou umístěny velké kameny do kruhu, je vytvořen malý kopeček, na kterém je vysazena borovice. Z další výsadby se v této části nachází mochna křovitá, 3 pěnišníky, půdokryvné skalníky a jehličnany, okolo plotu z východu řada zeravů a ze severu řada okrasných brslenů s panašovanými listy.

Foto č. 1: Pohled ze západu

Foto č. 2: Pohled ze severu

2+ **Z**adání projektu

Přáním zadavatelů je vytvoření části zahrady před domem tak, aby byla co nejméně náročná na údržbu a zároveň co nejvíce jedlá, výuková a krásná.

Výsadba by probíhala formou brigády rodičů s dětmi. Přáním je, aby si každé dítě nebo skupinka dětí mohla vysadit za pomoci dospělých svůj strom nebo keř a kolem něj trvalkovou podsadbu tzv. guild (společenstvo stromu).

Ráda bych Vám představila návrh permakulturní předzahrádky. Vycházela jsem z přání zadavatelů, ze situace na pozemku, orientace ke světovým stranám a respektovala jsem zóny Sv. Jiří. Navrhla jsem zahradu, která bude plodná, krásná, nenáročná na údržbu a bude sloužit dlouhá léta. Stromy jsou vybrány poměrně rychle rostoucí, z části druhy poutající kořeny vzdušný dusík. Výsadba, přihnojení hnojem, mulčování, ponechávání zbytků rostlin a listů dřevin na místě by tak mělo vyčerpanou půdu průběžně zúrodnovat a „oživit“ potřebnými mikroorganismy a humusem. Takto zdravá půda potom poutá více vody a obvykle není potřeba závlivky. Zahrada může být ponechána zcela svému životu aniž by to ovlivnilo růst dřevin. Trvalkovou podsadbou navrhuji sázet dle jejich nároků do mulče a protrhávat plevel, který může místy prorůst. Toto a případně přihrnutí podzimního listí ke stromům by byla potřebná údržba.

Záměrem bylo navrhnout keře a stromy do této stinné části zahrady, které tyto podmínky zvládnou. Stromy a keře jsem vybírala primárně jedlé. Vytvořila jsem z nich malé skupinky, společenstva i s trvalkami, kolem kterých vedou hustě cestičky ze štěpky, aby po nich mohly děti chodit nebo se prohánět na odrážedlech.

Hlavní kostru tvoří Hloh peřenoklaný, Hlošina okoličnatá, Muchovník olšolistý a Mišpule německá. Všechny tyto stromy mají jedlé a chutné plody. Na kopeček z kamenů navrhuji vysadit Svídu bílou kultivar „Sibirica“ a kolem vytvořit 3 plůtky z vrbového proutí, které by vytvořily tunel kolem kamenů s průchody ven a cestičkou uvnitř. Nádherně červené větve svídy by pak vytvořily strop a mohly by se také využívat do různých vazeb, na pomlázky atd.

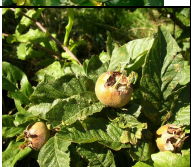
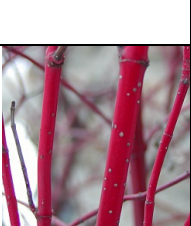
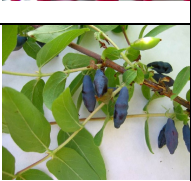
Hlavní stromy doplní jedlé keře Aronie, Angrešty, Rybíz, Kdoulovce, Maliníky, Ostružiník, Růže dužnoplodá, Zimolezy kamčatské a Meruzalky. Jako podpůrné dřeviny pro růst hlavních stromů navrhuji dosadit Žanovec měchýřník. Jedná se o strom poutající kořeny vzdušný dusík a tím jej zpřístupňuje okolním stromům. Lze jej také kopicovat – v určité síle kmene seříznout a nechat vyšší pařez, který velice rychle obroste a navíc kořeny zpřístupní další dávku dusíku okolím stromům.

Přímo u domu navrhuji vysadit stínomilný strom a keře. Navrhuji Klokoč zpeřený s podsadbou Mahonií cesmínolistých, Meruzalku zlatou a Dřišťál Thunbergův. Od rohu domu potom Kdoulovec nádherný a Jostu. V branky je navržen snad jediný keř z celého návrhu, který neplodí, ale zato nádherně voní – Pustoryl kultivaru „Mont Blanc“.

Záhonek v chodníku by byl osazen jahodníkem zahradním i lesním a dalšími trvalkami a cibulovinami. Uprostřed záhonu by byl vytvořen malý kopeček na zahradní jahody, směrem k domu by přecházela výsadba v lesní jahody. Směrem k brance by záhon doplnily trvalky.

Cestičky lze realizovat kromě štěpky také z různých jiných materiálů např. kamínků, šišek, listů atd. Je vhodné je udělat z jiného materiálu než je sláma, aby děti na první pohled věděly, kde je cestička. Kolem studny navrhuji vyskládat podél stěny kameny a mezi ně ve slunné části vysadit suchomilné trvalky. Dekoraci na víku studny nechávám na fantazii dětí :-)

	Aronie	Aronie, temnoplodec, černý jeřáb. Tento druh je u nás zastoupen jedinou odrůdou "Nero", vyšlechtěnou V.I.Mičurinem. Nástup plodnosti je velmi časný, vysoký a pravidelný. Plody jsou černé malvičky velikosti hrachu uspořádané v hustých chocholcích, dobře se sbírají, jsou trpčí. Obsahují cenné látky, vitamíny C,P,PP,B2,B9, karoten, jód a rutin. Tento druh dozrává v první polovině září. Netrpí chorobami ani škůdci. V kuchyni mají plody všestranné použití. Lze je zpracovávat podobně jako černý rybíz. Zavařeniny z černých jeřabin se hodí k pikantním pokrmům a mohou nahradit klikvový rosol. Bobule se dají použít na přibarvování světlých vín, nápojů, šťáv apod., na výrobu kompotů, marmelád i aroniového vína. Syrové se dají skladovat až 2 měsíce. Dají se sušit, zapékat a velice chutnají i ptákům.
	Dřišťál Thunbergův	Má jedlé plody s vysokým obsahem vitamínu C, z plodů se vyrábějí zavařeniny, kompoty a další výrobky. Je léčivý (kořen).
	Hloh peřenoklaný	Čínský velkoplodý hloh užívaný v zemi původu jako ovoce i lék. Plody velikosti 3 - 4 cm se po snadném vypeckování suší nebo kandují jako normální ovoce. Chuť je nakyslá, daleko příjemnější než u našich hlohů. Plody lze dlouho skladovat i v čerstvém stavu, dozrávají v říjnu. Jsou také podobně jako naše hlohy léčivé na choroby srdce, snižují krevní tlak. Keř dorůstá menších rozměrů, do 3m, je beztrnný, velkolistý a společně s plody působí i velmi ozdobně.
	Hlošina okoličnatá	Mrazuodolný opadavý keř, původem z Japonska a Číny. Dorůstá do 4 m, pěstuje se pro atraktivní červené plody, 1 cm velké. Dozrávají od konce září do listopadu. Plody je třeba nechat na keři důkladně vyžrát, případně nechat 15 dní dojít v místnosti. K upotřebení jsou pak podobně jako ostatní bobuloviny, nejlépe na džemy, sirupy a další zpracování. Okrasná i listem. Váže vzdušný dusík.
	Josta	Vynikající kříženec mezi angreštem a černým rybízem, přináší to nejlepší z obou odrůd. Plody mají vynikající aroma a vysoký obsah vitamínů. Jsou to velmi úrodné rostliny nenáročné na půdu i klima.
	Kdoulovec	Zjara krásně kvete, na podzim ho zdobí jedlé plody podobné kloulím. Plody jsou jedlé, ale pro poněkud kyselou a svíravou chuť se obvykle nepojídají samostatně, spíše se přidávají jako dochucovadlo např. do sirupů, želé (obsahují hodně pektinu) apod. nebo se využívá jejich příjemné vůně (např. vložené do skříňe brzy provoní v ní uložené oblečení).
	Klokoč zpeřený	Keř okrasný květem i plodenstvím, dekorativní plody se používají na korále, růžence. Vyrůstá podobný bezu černému.

	Mahonie cesmínolistá	Květy silně voní. Plody jsou jedlé až plně vyzrálé nebo tepelně upravené, případně sušené. Kořeny a pozemní části jsou používány k čištění krve, léčí ekzémy, akné a lupénku. Působí na zažívání, jako tonikum na játra, zlepšují chuť k jídlu, potlačují nevolnost a snižují revmatické záněty. Kořen obsahuje žluté barvivo. Stálezelené listy lze využít do vazeb apod. Podobně jako u jiných dřšťálovitých rostlin, lze u mahonie studovat zvláštní mechanismus dráždivých tyčinek, které při dotyku hmyzem vymrští svůj pyl směrem k blizně na hlavičku návštěvníka.
	Meruzalka horská	Hustý keř, květy žlutozelené, plody červené, jsou sice jedlé, ale bez výrazné chuti a aromatu. Listy se na podzim zbarvují do žluta.
	Meruzalka krvavá	Jedná se o velmi oblíbený zahradní keř, pěstovaný pro své nápadné zářivě barevné a vonící květy rašící na počátku jara. Plody jedlé, ale mdlé chuti.
	Meruzalka zlatá	Meruzalka zlatá je pro své žluté květy a podzimní zbarvení listů oblíbeným okrasným keřem pro větší zahrady. Pro svůj rychlý růst slouží často jako podnož pro stromkové angrešty a rybízy.
	Mišpule německá	Nenáročný stromek nebo keř 3–5 m vysoký, ceněný pro své zajímavé chutné a léčivé ovoce, ale i vysoce dekorativní střední vzrůst, atraktivní květy a plody i podzimní žlutočervené zbarvení listů. Plody se jí až po přemrznutí nejlépe lžičkou přímo ze slupky.
	Muchovník olšolistý	Znovu objevovaný chutný druh indiánského bobulovitého ovoce. Výborné modročervené plody chutí i využitím podobné borůvkám a jeřabinám zají v červnu až červenci. Také velmi okrasné květem a podzimním listím. Měsíce konzumní zralosti: červen - červenec
	Pustoryl věncový	Tento půvabný keř bývá také často označován pod názvem „jasmín“. Kvete v létě velkým množstvím bílých květů, které takřka pokryjí celý keř, intenzivně vonní obzvlášť za teplých letních večerů.
	Růže dužnoplodá „Karpattia“	Velkoplodá odrůda ovocné růže. Vyselektována v Bojnících na Slovensku v 60. letech 20. století. Pěstuje se pro chutné velké šípky, mimořádně bohaté na vitamín C a minerály. Využití plodů je jako u běžných šípků marmelády, čaje, vína..., Karpattia má ale několikanásobně větší plody oproti běžným šípkům, proto jde zpracování na marmeládu rychleji. Zraje od konce srpna do začátku září. Keře brzy a hodně plodí. Okrasná květem, listem, plodem.
	Svída bílá	Odrůda <i>Sibirica</i> má zářivě červené až vínové větve. V zimních měsících, kdy keř je opadaný, dá vyniknout barvě svých prutů. Na jaře raší sytě zelenými, vejčitými listy, které na podzim před opadáním lehce zčervenají. Bohatě kvete drobnými okolíky složenými z malých, bílých kvítků v červených kalíšcích, ze kterých dozrávají bílé, korálkovité plody. Roste rychle do výšky cca 2,5-3m.
	Zimolez kamčatský	První jarní ovoce, dozrává už v dubnu nebo květnu. Plody připomínají chuť a barvou borůvky, nepotřebuje však kyselou půdu! Bobule mají vysoký obsah vitaminů A, C, P, vedle cukrů a kyselin obsahují i karotenoidy a vitaminy B1 a B2. Kromě toho jsou v plodech zastoupeny další prvky jako hořčík, draslík, sodík, měď a železo.
	Žanovec měchýřník	Dřevina poutající kořeny vzdušný dusík. Plody ve tvaru malých měchýřků působí velmi ozdobně.

5+ Postup při realizaci

Předpokládá se realizace formou brigády rodičů s dětmi.

Před realizací bude potřeba přesadit stávající stromy, mimo mochny křovité, shrabat kůrový mulč a odstranit černé folie. Folie se během 10 let rozpadnou na malé kousky a svůj účel plnit nebudou.

Je potřeba předem připravit kompost, odleželý hnůj, slámu, kolíky k dřevinám a štěpku. Pro zlepšení růstu, snížení potřeby zálivky, lepší tvorbu květů a plodů a celkové posílení odolnosti rostlin doporučuji aplikaci přípravku Symbivit. Jedná se o mykorhizní přípravek. Mykorhizní houby se napojí na kořeny rostliny, vzájemně rostliny propojí a podporují je po celý jejich život.

Na podzim navrhuji vysadit stromy a keře, přihnojit je odleželým hnojem, zaslámovat a cestičky vysypat štěpkou. Trvalky doporučuji vysazovat v jarním období. Na jaře je také vhodné vytvořit plůtky z vrbového proutí.

6+ Dávěr

Doufám, že můj návrh splnil očekávání zadavatelů a zahrada bude dlouhodobě poskytovat jedlé plody, dělat radost a sloužit nejen dětem, které RC Zajíček navštěvují. Těším se na realizaci.

S láskou

Ing. Zuzana Kozielová
permakulturní designérka
www.livegarden.cz
livegarden@centrum.cz
tel.: +420 604 17 47 36

7+ Přílohy

- a. Plán z katastru nemovitostí
- b. Plán stávající stav
- c. Plán návrhu permakulturní předzahrádky
- d. Vytyčovací plán
- e. Osazovací plán
- f. Ceník navržených dřevin